

УДК 72.012.8:727.7

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ СУЧАСНИХ АРТ-ЦЕНТРІВ НА
БАЗІ ВБУДОВАНО-ПРИБУДОВАНИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРИМІЩЕНЬ****Кисіль С. С., Прядкіна О. О.**

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета. Розкриття тенденцій впровадження та перспектив розвитку дизайну інтер'єрів сучасних арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих громадських приміщень.

Методика. У роботі використані методи аналізу літературних джерел та інтернет-ресурсів за тематикою дослідження, порівняльний аналіз прийомів трансформації громадських інтер'єрів з узагальненням досвіду їх проектування.

Результати. Визначені найбільш поширені тенденції, особливості та прийоми організації інтер'єрного простору арт-центрів на основі вбудовано-прибудованих громадських приміщень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що вперше визначені особливості застосування планувальних прийомів формування інтер'єрного простору арт-центрів на основі вбудовано-прибудованих приміщень за рахунок їх поділу на різні за призначенням функціональні зони.

Практична значимість. Результати узагальнення знань щодо сучасного поняття трансформації внутрішнього простору громадського або житлового середовища із наданням їм функції сучасних арт-центрів можуть бути використані у реальному та учбовому комп'ютерному проектуванні дизайну інтер'єрів.

Ключові слова: вбудовано-прибудовані приміщення, гнучке планування, інтер'єр громадського призначення, арт-центр, універсальний простір, багатофункціональність

У статті розкриваються особливості організації дизайну інтер'єрів сучасних арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих громадських приміщень та пропонуються можливі варіанти їх функціонального зонування. А саме: поділ існуючого простору за рахунок вбудованих-прибудованих додаткових об'ємів на менші за площею приміщення експозиційні, навчальні, розважально-дозвіллі, господарські, тощо, шляхом застосування різних варіантів побудови їх планувальних композицій.

Із розквітом соціально-економічних умов в Україні, демократизацією громадянського суспільства та через розвиток рівня глобалізації, сьогодні відчуваються зростаючі соціокультурні тенденції становлення та духовного розвитку української нації загалом. Проте розвиток культури в Україні перебуває у стані, що не в повній мірі задовольняє потреби духовного відродження країни. І це підтверджується незадовільним рівнем мережі об'єктів соціокультурного призначення, які покликані вирішувати завдання саме культурно-духовного відродження [1].

У той же час, для України важливого значення набуває питання формування культурного дозвілля та його різноманіття, що підтверджують, наприклад, опитування, проведені компанією Research&Branding Group [2].

До об'єктів, покликаних культурно розвивати суспільство належать заклади дозвілля, культурно-видовищного, культового призначення – арт-центри, сучасні центри мистецтв, які сприяють формуванню та удосконаленню особистості, а також працюють у напрямку задоволення його духовних потреб.

Центри мистецтв є багатофункціональними, їх основна функція – розвиток культурно-освітнього рівня суспільства різної вікової категорії, молоді у тому числі. За архітектурно-планувальною типологією на сьогодні, існують як окремо розміщені будівлі центрів мистецтв, так і вбудовані або прибудовані до будівель іншого функціонального призначення.

Теоретичною базою для написання даної статті стали дослідження таких вчених близького зарубіжжя, як: А. Л. Гельфонд та В. Ф. Фоміна. У вітчизняній науковій мистецькій сфері, підняті питання, а саме – аспекти та особливості проектування інтер'єрів сучасних арт-центрів у дисертаційних дослідженнях: М. В. Дуцева та А. А. Харитонові [3, 4].

У зазначених наукових роботах розглядається, головним чином, досвід проектування великогабаритних окремо розміщених у структурі міст будівель та споруд. Однак дослідження, присвячені формуванню інтер'єрів сучасних арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих громадських приміщень, практично є відсутніми.

Саме формування сучасних арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих приміщень набуває сьогодні розповсюдження у світі. Це пов'язано з тим, що зазначені об'єкти культурно-дозвілєвого призначення є функціональними, малогабаритними та економічними.

Постановка завдання

Розробка загальних рекомендацій щодо особливостей формування інтер'єрів сучасних арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих громадських приміщень провадиться шляхом:

- аналізу та систематизації досвіду проектування;
- виявленні особливостей функціонально-планувальної структури та особливостей об'ємно-планувальних рішень об'єкту дослідження.

Необхідність визначення особливостей формування інтер'єрів сучасних арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих громадських приміщень, обумовлена сучасними тенденціями зниження рівня спілкування між спільнотами. Дані центри можуть надати людям змогу збиратися та більше комунікувати між собою. Адаптація приміщень у громадських будівлях під подібні арт-центри дозволить, у першу чергу, молодим верствам населення, розвиватися, спілкуватися, тощо.

На першому етапі (рис. 1) розвитку клубного будівництва (1920-і – I половина 1930-их рр.) відбувається проектування і зведення клубних будівель у ретроспективному, синтетичному та раціоналістичному стильових напрямках, що доводить принцип паралельного співіснування декількох стилів при домінуванні одного з них. Основним на даному етапі був раціоналістичний напрям, на формотворення якого були покладені функціональний та конструктивний методи з простотою та лаконізмом форм.

Рис. 1. Стильові напрями вирішення клубних будівель
1920-і – I половина 1930-их рр.

Серед архітектурних творів конструктивістів у Харкові визначаються стильовою єдністю «Клуб будівельників ім. М. Горького» (1928), «Харчосмак» (1930), «Клуб канатників», «Будинок культури працівників зв'язку» та ін.

Пошуки виявлення національної форми не припинялися й після 1917 р., хоча й на новій ідеологічній основі. Їх продовжували архітектори В. Г. Кричевський, П. Ф. Альошин, Д. М. Дьяченко, В. К. Троценко та ін.

Принцип синтезу та адаптації радянських стильових напрямів архітектури з регіональними втілено у «Клубі залізничників», м. Крюків, арх. Ф. Мазуленко, (1925) та у клубі біля станції Полтава-Південна (1926). Автори клубних будівель у стилі українського модерну, спираючись на народні традиції у поєднанні з досягненнями новітньої світової архітектури, внесли нові риси у вітчизняне будівництво [5].

На другому етапі починається відмова від характерних для 1920-х рр. форм, позбавлених традиційного декору. 1932-1934 рр. – етап розвитку конструктивізму, який розглядався як завершальний по відношенню до авангарду і як початковий по відношенню до традиціоналізму – постконструктивізм. До визначних клубних будівель даного етапу можна віднести «Палац культури залізничників» у Харкові (1932).

Отже, архітектура клубних будівель другого етапу (II пол. 1930-их – I пол. 1950-их рр.) спрямовувалася на формування у традиціоналістичному напрямі – радянському класицизмі та ілюструє принцип єдності планувального, образного вирішень їх інтер'єрів.

На третьому етапі (II пол. 1950-их – 1980-і рр.) домінує технологізм – раціоналістичний напрямок радянської архітектури, що став загальносвітовим явищем. Архітектурна форма складалась як прямий наслідок технологічних та техніко-конструктивних рішень. Існували формалістичні рішення з порушенням масштабності, використанням брутальних форм. При оформленні фасадів використовується пластичний залізобетон в сполученні з цегляною кладкою, пласкі поверхні стін із кольоровим тинькуванням та зашкеленими отворами і вітражами, застосовується вертикальне членування стін в сполученні з кольоровими вставками з кераміки та майоліки.

Загалом, у клубній архітектурі першого етапу (1920-і – I пол. 1930-их рр.) простежується полістилізм при збереженні трьох стильових напрямів: раціоналістичного, традиціоналістичного і синтетичного. На другому етапі (II пол. 1930-их – I пол. 1950-их рр.) домінує традиціоналістичний напрям, представлений радянським класицизмом, а на третьому етапі (II пол. 1950-их – 1980-і рр.) знов набирає оберті раціоналістичний напрям. На кожному етапі відбувається зміна пануючого стилю під впливом загальнодержавних пріоритетів [6].

На сучасному етапі розвитку арт-центрів відбувається пошук планувальних рішень їх інтер'єрного простору з насиченням його різними функціями. А саме: експозиційними, навчальними, розважально-дозвіллевими, господарськими, тощо. І саме на формування експозиційного простору впливає безліч факторів. Тому важливо вивчити і при необхідності підвищити функціональні, художньо-колористичні рішення інтер'єрів зазначених приміщень на психологічний комфорт відвідувачів.

Результати досліджень

Інтер'єр вбудовано-прибудованих арт-центрів може розглядатися як комплексне полісередовище. У його складі виділяються зони: виставково-експозиційна, концертна, лекційна, глядацька, розважальна, саморозвитку та самовдосконалення. Потрібно включити ще зони для спілкування, харчування, рецепції, гардеробу і технічних приміщень. На початку проектування необхідно звернути увагу на функціональне призначення кожної із зон. А після, розділити їх вже на тематичні зони.

Інтер'єри арт-центрів повинні розраховуватися на перебування великої кількості відвідувачів. Тому їх внутрішній простір має відповідати, у першу чергу, вимогам доступності, санітарно-гігієнічним вимогам та пожежній безпеці.

В архітектурному проектуванні громадських будівель склалися два основні методи побудови їх архітектурно-планувальної композиції в залежності від різного підходу до формування внутрішнього простору будівель.

Перший метод, найбільш традиційний, заснований на чіткому розподілі всіх приміщень на однорідні функціональні групи, виділенні ядра композиції та основних елементів їх функціональних зв'язків.

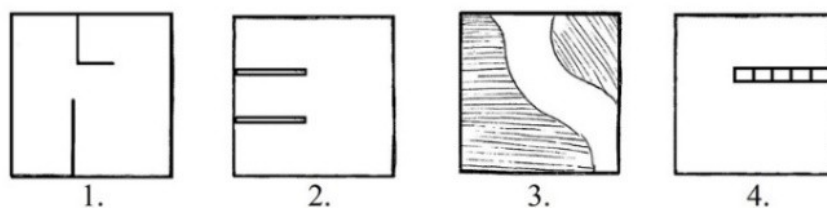

Рис. 2. Прийоми розподілу простору сучасних арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих громадських приміщень

Другий метод, який відповідає вимогам сучасної архітектури, заснований на універсальності і різноманітному використанні інтер'єру даного приміщення, шляхом створення єдиного укрупненого гнучкого внутрішнього простору. У будь-якому

випадку функціональні групи в зазначеному інтер'єрі формуються на основі його розчленування спеціальними конструкціями – пересувними перегородками.

У цілому вибір того чи іншого методу побудови архітектурно-планувальної композиції залежить від конкретних функціональних містобудівних та художньо-образних завдань і умов проектування громадського будівлі.

Висновки

Сучасні арт-центри – багатофункціональні приміщення, основною функцією яких є розвиток культурно-освітнього рівня громадян різної вікової категорії, особливо молоді. Розвиток арт-центрів на базі вбудовано-прибудованих громадський приміщень, найбільш вигідний, тому що їх розміщення відбувається у зручній транспортній доступності та будинок, в якому відбувається дислокація даного об'єкту, має розроблені усі необхідні інженерно-технічні комунікації.

Формування інтер'єрів вбудовано-прибудованих арт-центрів можливо шляхом розбиття простору існуючих приміщень громадського призначення на окремі зони або, навпаки, – шляхом об'єднання зон приміщень у єдиний відкритий простір за рахунок часткового або абсолютного демонтажу перегородок, тощо. При формуванні інтер'єрів вбудовано-прибудованих арт-центрів також доречним є: поділ інтер'єру приміщення на зони шляхом застосування різних матеріалів, кольорової гами, декоративних перегородок, тощо.

Список використаних джерел

1. Куцевич В. В. Реформування архітектурно-методологічної бази проектування об'єктів соціокультурного призначення в сучасних умовах України: автореф. дис. д-ра арх., КНУБіА. – К. : 2004. – 34 с.
2. Відвідування театрів і кінотеатрів в Україні за ... рік, дослідження компанії Research&Branding Group // <http://rb.com.ua>
3. Гельфонд А. Л. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: учеб. пособие / А. Л. Гельфонд. – М. : Архитектура-С, 2006. – 280 с.

References

1. Kutsevych, V.V. (2004). *Reformuvannya arkhitekturno-metodolohichnoyi bazy proektuvannya ob"yektiv sotsiokul'turnoho pryznachennya v suchasnykh umovakh Ukrainy* [Reforming the architectural and methodological base of designing objects of socio-cultural purpose in the modern conditions of Ukraine]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
2. Research by Research & Branding Group. *Poseshchennye teatrov y kynoteatrov v Ukrainy* [Visit to theaters and cinemas in Ukraine]. Retrieved from: <http://rb.com.ua> [in Ukraine].
3. Helfond, A.L. (2006). *Arkhitekturnoye proyektirovaniye obshchestvennykh zdaniy i sooruzheniy* [Architectural design of public

- : ил.
4. Фомин В. Ф. Архитектурно-конструктивное проектирование общественных зданий: Учеб. пособие / В. Ф. Фомин. – Ульяновск : УлГТУ, 2007. – 97 с.
 5. Чепелик В. Народний дім, «Просвіта», клуб / В. Чепелик // Українська культура. – 1991. – № 9. – С.3-5.
 6. Класифікація клубних будівель радянського періоду за стильовими напрямками / Єрещенко О. Г. // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. збірник. – К. : КНУБА, 2013. – № 33. – С. 365-371.
 7. Принципи формування культурних центрів в системі рекреаційних зон. / Семенюта Е. С. // На прикладі Московської області. Дисертація к. арх. МАРХИ, М., 1987.
 8. Принципи організації та особливості проектування установ масового відпочинку для сімейних (Приміські пансіонати). / Козлов П. С. // Дисертація к. арх. МАРХИ, М., 1972.
 9. Громадські Будівлі та споруди. Основні положення: ДБН В.2.2-9-2009. – Офіц. вид. – К. : Украархбудінформ: Мінрегіонбуд України, 2010. – (Державні будівельні норми України). – К., 2010.
- buildings and structures] study. Allowance. Moscow: Architectura Publ. [in Russian].
4. Fomin, V.F. (2007). *Arkhitekturno-konstruktivnoye proyektirovaniye obshchestvennykh zdaniy* [Architectural and constructive design of public buildings] Textbook. Ulianovsk : UIHTU. [in Ukraine].
 5. Chepelyk, V. (1991). *Narodnyy dim, «Prosvita», klub* [People's House, "Prosvita",] club Ukrainian culture. *Ukrainska kultura – Ukrainian culture*. No 9. P. 3-5. [in Ukraine].
 6. Ereshchenko, O.G. (2013). *Klasyfikatsiya klubnykh budivel' radyans'koho periodu za styl'ovymy napryamamy* [Classification of Club Buildings of the Soviet Period in Style Directions] Modern Problems of Architecture and Urban Development: Scientific and Technical Collection. No 33. P. 365-371. [in Ukraine].
 7. Semenuta, E.A. (1987). *Printsipy formirovaniya kul'turnykh tsentrov v sisteme rekreatsionnoy zony (na primere Moskovskoy oblasti)* [Principles of the formation of cultural centers in the recreational zone system (on the example of the Moscow region)]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow: MARKhY. [in Russian].
 8. Kozlov, P.S. (1972). *Pryntsypy orhanizatsiyi ta osoblyvosti proektuvannya ustanov masovoho vidpochynku dlya simeynykh* [Principles of organization and features of designing institutions for mass recreation for families]. Suburban boarding houses. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moscow: MARKhY. [in Russian].
 9. *Ukraarhbudininform: Minregionstroy of Ukraine (State building codes of Ukraine) (2010). Hromads'ki Budivli ta sporudy. Osnovni polozhennya: DBN V.2.2-9-2009* [Public Buildings and Buildings. Main provisions: DBN V.2.2-9-2009.]

Особенности формирования интерьера современных арт-центров на базе встроенно-пристроенных общественных помещений**Кисиль С. С., Прядкина А. А.***Киевский национальный университет технологий и дизайна*

Цель. Раскрытие тенденций внедрения и перспектив развития дизайна интерьеров современных арт-центров на базе встроенно-пристроенных общественных помещений.

Методика. В работе использованы методы анализа литературных источников и интернет-ресурсов по тематике исследования, сравнительный анализ приемов трансформации общественных интерьеров, с обобщением опыта их проектирования.

Результаты. Определены наиболее распространенные тенденции, особенности и приемы организации интерьерного пространства арт-центров на основе встроенно-пристроенных общественных помещений.

Научная новизна полученных результатов заключается в том, что впервые определены особенности применения приемов формирования интерьерного пространства арт-центров на основе встроенно-пристроенных помещений за счет разработки их интерьеров с разделением на функциональные зоны, объемно-планировочные композиции и предоставлением предложений по художественно-колористических решений.

Практическая значимость. Результаты обобщения знаний о современном понятие трансформации внутреннего пространства общественного или жилой среды с предоставлением им функции современных арт-центров могут быть использованы в реальном и учебном компьютерном проектировании дизайна интерьеров.

Ключевые слова: встроенно-пристроенные помещения, гибкое планирование, интерьер общественного назначения, арт-центр, универсальное пространство, многофункциональность

Features of the interior design of modern Art-centers on the basis of built-in public buildings**Kysil S., Priadkina O.***Kyiv National University of Technology and Design*

Purpose. Disclosure tendencies and prospects of implementation interior design of modern art center based on a built-in or attached public spaces.

Methodology. We used the methods of analysis of literature and Internet resources on the subject of the study, a comparative analysis of methods of transformation of public interiors, with the generalization of experience in their design.

Findings. The most common trends, characteristics and methods of organizing interior space art centers based on a builtin or adjacent public spaces.

Originality of the results is that the first use of the features methods of forming interior spaces art centers based on a built-adjointed areas through the development of their interiors division into functional areas, space-planning composition and providing suggestions of color on art-making.

Practical value. A synthesis of knowledge on the modern concept of transforming the internal space of public or residential environment with giving them features modern art centers can be used in real educational computer and interior design.

Keywords: built-attached facilities, flexible planning, interior public buildings, art center, versatile space, multifunctionality